

**W HOŁDZIE WIELKIM LUDZIOM –
BEMA PAMIĘCI ŻAŁOBNY RAPSOD
CYPRIANA NORWIDA**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoń
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

W hołdzie wielkim ludziom – *Bema pamięci żałobny rapsod* Cypriana Norwida

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa II / 45 minut

Cele:

Uczeń:

- dokonuje interpretacji całości lub fragmentów wiersza Norwida (wybór należy do nauczyciela — dostosowanie do indywidualnych potrzeb i możliwości klasy);
- określa sens nawiązania do kultury antycznej;
- wskazuje stosunek poety do postaci z wiersza;
- sporządza mapę mentalną na temat wartości człowieka;
- kształtuje kompetencje kluczowe.

Metody/techniki/formy pracy:

- lekcja odwrócona – uczniowie przygotowują materiały o Józefie Bemie;
- analiza tekstu literackiego;
- metoda aktywnego opisu;
- elementy lekcji odwróconej;
- praca z całym zespołem klasowym, praca w parach;
- mapa myśli.

Środki dydaktyczne:

- tekst wiersza *Bema pamięci żałobny rapsod* Cypriana Norwida;
- wideoklip utworu Czesława Niemena *Bema pamięci żałobny rapsod*;
- arkusze papieru i flamastry.

Opis przebiegu lekcji:

W domu uczniowie przygotowują materiały o Józefie Bemie.

Część wstępna:

Uczniowie prezentują materiały o Józefie Bemie przygotowane w domu online w serwisie blogowym lub innym wybranym przez uczniów (wcześniej klasa powinna założyć konto) na podstawie wytycznych (kim był, czym zasłużył się, dlaczego za życia został legendą). Uczniowie przedstawiają postać. Nauczyciel informuje, że przedmiotem lekcji będzie tekst poświęcony bohaterowi.

Część właściwa:

Nauczyciel prezentuje wideoklip utworu Czesława Niemena *Bema pamięci żałobny rapsod* (można wykorzystać fragment, dostosowując czas prezentacji filmu do możliwości percepcji klasy). Uczniowie, po wysłuchaniu i obejrzeniu materiału, podają propozycje scenografii użytej przez reżysera teledysku. Swoje propozycje zapisują w formie mapy myśli/skojarzeń do słowa rapsod, następnie porównują zapisy z definicją ze słownika terminów literackich.

Jeden z uczniów odczytuje tekst Norwida. Młodzież odnajduje poszczególne obrazy pochówku zilustrowane w tekście i w grupach tworzy „aktywny opis” – do cytatów z wiersza na temat związany z pochówkiem dopisuje ich interpretację. Po prezentacji efektów pracy formułują w zeszytach tezę na temat: na czym polega hołd Norwida złożony bohaterowi? Podają przykłady, odnosząc się do tekstu.

Część podsumowująca:

Uczniowie odpowiadają na pytanie: czy pogrzeb bohatera w XIX wieku mógł wyglądać tak, jak opisał to Norwid. Przypominają formę pogrzebu z wiersza, podają przyczynę takiego przedstawienia przez poetę.

Zadanie domowe:

Sporządź ilustrację do wybranego fragmentu wiersza Norwida. Pisemnie uzasadnij sposób interpretacji tekstu.

Komentarz metodyczny:

Zastosowanie materiału wideo podczas jednej lekcji jest korzystne dla uczniów ze SPE oraz pozwala zaangażować się uczniom o różnych inteligencjach (Gardner). Podczas pracy w grupach należy dobrać uczniów tak, aby były w nich różne typy osobowości i uczniowie o różnym poziomie, umożliwi to wzajemne wspomaganie, korzystanie z doświadczeń i umiejętności innych. W lekcji skorelowane zostały przedmioty: język polski, plastyka, muzyka. Podczas oceny nauczyciel ma możliwość docenienia różnych zdolności ucznia, szczególnie wyróżniając oryginalność w interpretacji nieliterackiej. Należy pamiętać, że tekst literacki jest jednak punktem wyjścia i należy poświęcić mu najwięcej uwagi. Należy stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy, w jaki sposób może uzupełnić braki oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która

ułatwia komunikację oraz jest bardzo ważną cechą na rynku pracy. Uczniowie już na etapie przygotowania (lekcja odwrócona) mogli wzajemnie się porozumiewać online. Jednocześnie dają szansę osobom preferującym pracę indywidualną. W lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.